

Teza: pośredni zakaz reformationis in peius .

W zaskarżonym orzeczeniu w ogóle nie rozstrzygnięto kwestii winy obwinionego oraz nie przypisano mu czynu stanowiącego delikt dyscyplinarny, co stanowi rażące naruszenie art. 413 §1 pkt. 5 k.p.k. Nie jest możliwe skazanie oskarżonego za czyn, którego wszystkie znamiona nie zostały wymienione w opisie czynu - rozumianym jako czyn przypisany. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, zgodnie z art. 443 k.p.k. obowiązuje tzw. pośredni zakaz reformationis in peius, który uniemożliwia wydanie orzeczenia mniej korzystnego dla obwinionego niż uchylone.

WO-152/19

ORZECZENIE

z dnia 25 września 2019 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie następującym:

Przewodniczący: SWSD Magdalena Śniegula /sprawozdawca/

Sędziowie: SWSD Rafał Ziemiński, SWSD Andrzej Hryniewicki

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego r.pr. Sławomira Pilipca

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2019 r. na rozprawie sprawy radcy prawnego M. S.

obwinionego o czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych 1 oraz art. 60 pkt. 8 lit. h ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 14 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki oraz § 11 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku uchwalonego Uchwałą nr 103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r.

z powodu odwołania obrońcy obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku z dnia 12 kwiecień 2019 r. sygn. akt D 15/19/P

orzeka:

1.

zmienia zaskarżone orzeczenie w pkt. I i na podstawie art. 414§ 1 k.p.k. w zw. z art. 17 §1 pkt. 2 w zw. z art. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych uniewinnia radcę prawnego M. S. od zarzucanego mu czynu;

2.

zmienia zaskarżone orzeczenie w pkt. II i na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych kosztami postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym obciąża w całości Okręgową Izbę Radców Prawnych w Gdańsku;

3.

kosztami postępowania odwoławczego na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych obciąża w całości Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2019 r. na rozprawie sprawy radcy prawnego M. S., obwinionego o to że:

będąc radcą prawnym Okręgowej Izby Radców Prawnych w Gdańsku, w okresie od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2017 r., w trakcie III cyklu szkoleń zawodowych, nie wypełnił obowiązku doskonalenia zawodowego, a co za tym idzie nie zastosował się w tym zakresie do Uchwały nr 103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r.

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 oraz art. 60 pkt. 8 lit. h) ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 14 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki oraz § 11 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku uchwalonego Uchwałą nr 103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r. orzekł

na podstawie art. 65 ust. 1 pkt. 3 i art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych:

I.

wymierzył karę dyscyplinarną pieniężną w wysokości 3000 zł;

II.

zasądził od obwinionego M. S. na rzecz OIRP w Gdańsku kwotę 1447 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego.

Od niniejszego orzeczenia odwołanie wniósł obrońca obwinionego adwokat T. J.. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1.

rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść orzeczenia w postaci naruszenia art. 413 §1 pkt. 5 oraz pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych poprzez niezamieszczenie w treści orzeczenia rozstrzygnięcia sądu ani dokładnego określenia przypisanego obwinionemu czynu oraz jego kwalifikacji prawnej,

2.

rażące naruszenie prawa materialnego mające istotny wpływ na treść orzeczenia w postaci art. 4 §1 k.k. w zw. z art. 74¹ pkt 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 i art. 61 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z §4 ust. 1 pkt. 1 uchwały nr 103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r. poprzez niezastosowanie wskazanych wyżej przepisów, które są względniejsze dla sprawcy,

3.

błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez przyjęcie, że obwiniony nie wypełnił obowiązku szkoleniowego w drugim cyklu szkoleń, co nie było przedmiotem postępowania oraz wprowadził w błąd rzecznika dyscyplinarnego w toku dochodzenia co do wypełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego w III cyklu szkolenia

4.

rażącą niewspółmierność kary wymierzonej obwinionemu.

Obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie obwinionego od popełnienia zarzucanego czynu, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie z ostrożności procesowej - wymierzenie obwinionemu kary upomnienia.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył co następuje.

Odwołanie obrońcy obwinionego zasługuje na uwzględnienie. Rację ma obrońca obwinionego, że sąd I instancji rażąco naruszył prawo procesowe mające istotny wpływ na treść orzeczenia w postaci naruszenia art. 413 §1 pkt. 5 oraz pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, poprzez niezamieszczenie w treści orzeczenia rozstrzygnięcia sądu ani dokładnego określenia przypisanego obwinionemu czynu oraz jego kwalifikacji prawnej. Komponenty orzeczenia są określone w art. 413 § 1 k.p.k. tymczasem orzeczenie sądu I instancji powyższych warunków - i to w najistotniejszej części - w ogóle nie spełnia. W zaskarżonym orzeczeniu w ogóle nie rozstrzygnięto kwestii winy obwinionego oraz nie przypisano mu czynu stanowiącego delikt dyscyplinarny, co stanowi rażące naruszenie art. 413 §1 pkt. 5 k.p.k. Nie jest możliwe skazanie oskarżonego za czyn, którego wszystkie znamiona nie zostały wymienione w opisie czynu - rozumianym jako czyn przypisany.

Rację ma obrońca obwinionego wskazując, że o treści wyroku skazującego przesadza część dyspozytywna wyroku. Nie można zaakceptować stanu, w którym element czynu, stanowiący przy tym znamię przestępstwa ustalony zostaje tylko w części motywacyjnej wyroku, pozostając poza opisem czynu przypisanego sprawcy w części dyspozytywnej .

Wyższy Sąd Dyscyplinarny podzielił pogląd obrońcy obwinionego, ugruntowany w orzecznictwie sądów karnych, co do konsekwencji procesowej zaistniałego stanu rzeczy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zgodnie przyjmuje się, że gdy wyrok nie został zaskarżony na niekorzyść oskarżonego, to sąd odwoławczy na skutek związania zakazem reformationis in peius, nie może ani dokonać nowych, niekorzystnych dla oskarżonego ustaleń faktycznych , w tym w zakresie opisu przypisanego czynu, np. poprzez uzupełnienie (dookreślenie) jego znamion, ani też w tym celu uchylić wyroku i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 22 marca 2012 r. w sprawie o sygn. akt IV KK 375/11).

Tak więc nawet uchylenie orzeczenia Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania , gdyby nastąpiło, nie mogło doprowadzić do daleko idących, wiążących ustaleń faktycznych w zakresie opisu czynu przypisanemu obwinionemu, tym bardziej do uzupełnienia wyroku w całości w tym zakresie. W art. 443 k.p.k. unormowano tzw. pośredni zakaz reformationis in peius. Obowiązuje on w sytuacji ponownego rozpoznania sprawy w związku z uchyleniem zaskarżonego orzeczenia, gdy sąd odwoławczy uwzględnił środek odwoławczy wniesiony na korzyść oskarżonego. Wówczas ponownie rozpoznając sprawę, sąd pierwszej instancji nie może wydać orzeczenia surowszego niż uchylone, tzn. takiego, które zawiera rozstrzygnięcie mniej korzystne dla oskarżonego w porównaniu z orzeczeniem uchylonym. Przy porównaniu „surowości orzeczenia” z poprzednim orzeczeniem należy brać pod uwagę nie tylko orzeczone karę i środki, lecz także ustalenia faktyczne oraz kwalifikację prawną czynu. Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z 5.10.2010 r., III KK 79/10, OSNKW 2010/12, poz. 106, LEX nr 65647 ”Naruszeniem zakazu ujętego w treści art. 443 k.p.k. jest dokonywanie, w ponownym postępowaniu, nowych, niekorzystnych dla oskarżonych ustaleń faktycznych w sytuacji, gdy do uchylenia poprzedniego wyroku doszło na skutek apelacji wniesionej na ich korzyść.” Zaskarżone orzeczenie musi więc zostać zmienione w ten sposób, że obwiniony M. S. zostaje uniewinniony od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny, działając na podstawie art. 436 k.p.k., ograniczył rozpoznanie sprawy tylko do jednego uchybienia, gdyż było to wystarczające do wydania orzeczenia.

O kosztach postępowania Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 1 i 2 Ustawy o radcach prawnych w związku z §1 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 Uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. nr 86/IX/2015.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji.